

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران معاونت بررسی‌های اقتصادی

وضعیت تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی طی نیمه نخست ۱۳۹۶

در تاریخ ۱۲ فروردین ۱۳۹۶ بانک مرکزی طی اطلاعیه‌ای تقویم انتشار آمارهای اقتصادی در سال ۱۳۹۶ را منتشر نمود. طبق این اطلاعیه بنا بود آمارهای مربوط به شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی فصلی مربوط به فصل بهار در هفته پایانی تابستان ۱۳۹۶ و آمار مربوط به فصل تابستان در هفته پایانی پاییز ۱۳۹۶ منتشر شود. بعد از وقفه انتشار آمار فصل بهار، در آذر ماه گزارش مقدماتی دو فصل بهار و تابستان به صورت تجمیعی منتشر شد که خلاصه‌ای از نکات گزارش مزبور در این مطلب ارائه شده است.

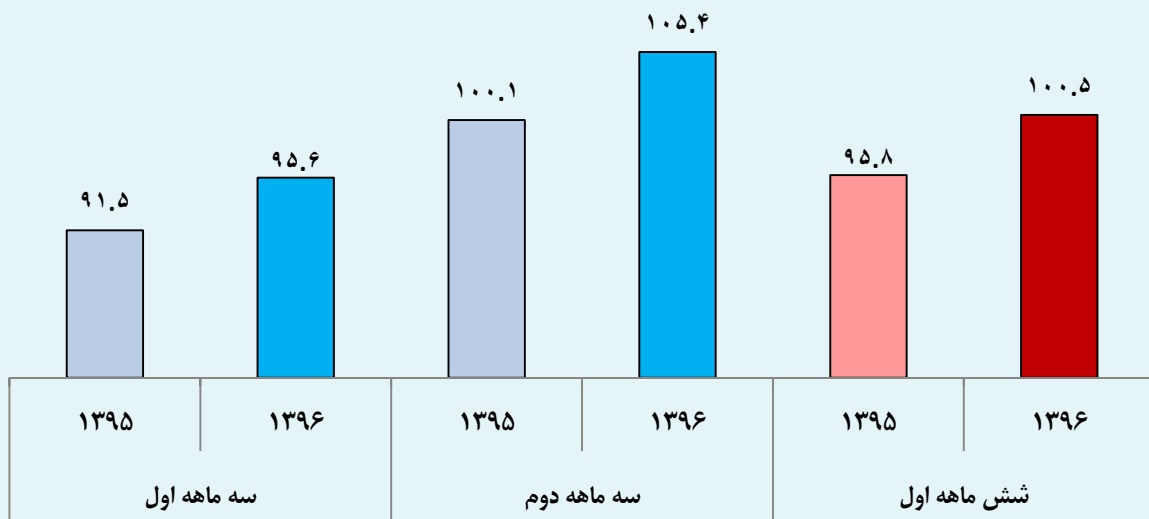
شاخص تولید صنعتی

گزارش های شاخص تولید کارگاه های بزرگ صنعتی مربوط به بررسی وضعیت کارگاه های فعال در صنعت ساخت با تعداد شاغلان صد نفر کارکن و بیشتر است که ۲۴ فعالیت صنعتی زیر مجموعه کدهای آیسیک دو رقمی را در بر می گیرد. در این گزارش ارقام شاخص برای هر فعالیت صنعتی بر اساس سال پایه ۱۳۹۰ به صورت فصلی تعیین شده است.

ضرایب مشخص شده برای فعالیت های صنعتی تعیین کننده سهم هر فعالیت در کل ارزش افزوده کارگاه های بزرگ صنعتی است و بر اساس گزارش نیمه نخست ۱۳۹۶ شاخص تولید این گروه از کارگاه ها، چهار فعالیت صنایع تولید مواد و محصولات شیمیایی (با سهم ۲۶.۱۶ درصد)، صنایع تولید فلزات اساسی (با سهم ۱۹.۹۸ درصد)، صنایع تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر (با سهم ۱۶.۳۳ درصد) و صنایع تولید محصولات کانی غیر فلزی (با سهم ۹.۴۵ درصد) در مجموع حدود ۷۲ درصد از ارزش افزوده کارگاه های بزرگ صنعتی را تشکیل می دهند و سهم ۲۰ رشته فعالیت صنعتی باقی مانده از ارزش افزوده کل، حدود ۲۸ درصد است.

بررسی روند شاخص کل تولید کارگاه های صنعتی طی نیمه نخست ۹۶-۱۳۹۵ در نمودار (۱) نشان داده شده است.

نمودار ۱- روند فصلی شاخص تولید کارگاه های بزرگ صنعتی نیمه نخست ۹۶-۱۳۹۵

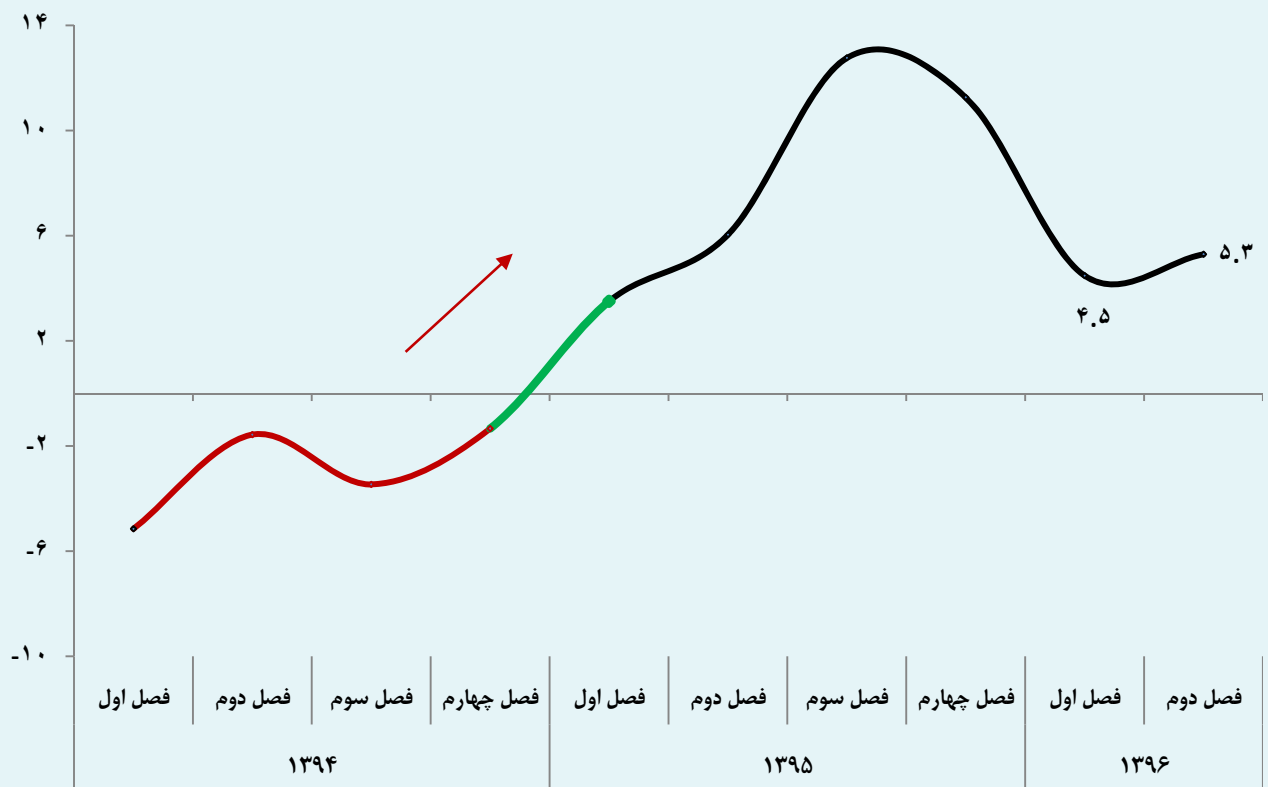
منبع داده ها: بانک مرکزی و محاسبات آماری

وفق نمودار فوق در هر دو فصل اول و دوم سال ۱۳۹۶ رشد شاخص کل، افزایشی و در فصل اول از رشد ۴.۵ درصدی و در فصل دوم از رشد ۵.۳ درصدی در مقایسه با فصول مشابه سال ۱۳۹۵ برخوردار بوده است. برآیند رشد مثبت دو فصل ابتدایی سال ۱۳۹۶ منجر به افزایش ۴.۹ درصدی شاخص کل تولید کارگاه های صنعتی در نیمه نخست ۱۳۹۶ شده است.

معاونت بررسی های اقتصادی

بررسی دقیق تر روند تغییر شاخص کل تولید کارگاه‌های صنعتی در بازه فصل اول ۱۳۹۴ الی فصل دوم ۱۳۹۶ (نمودار ۲) حاکی از خروج از رکود صنعت از فصل اول ۱۳۹۵ داشته و روند عمومی شاخص در این بازه افزایشی بوده است. شاخص کل تولید صنعتی بعد از رسیدن به حداکثر رشد در فصل سوم ۱۳۹۵، از سرعت رشد آن در فصل چهارم ۱۳۹۵ کاسته شده و در دو فصل نخست سال ۱۳۹۶ رشد به وضعیت ثبات نسبی و متوسط رشد ۴.۹ درصد رسیده است.

نمودار ۲- روند فصلی رشد شاخص کل تولید کارگاه های بزرگ صنعتی ۹۶-۱۳۹۴- درصد

منبع داده‌ها: بانک مرکزی و محاسبات آماری

در میان ۲۴ فعالیت صنعتی بررسی شده در این شاخص، طی بازه نیمه نخست سال ۱۳۹۶ رشد شاخص تولید صنعتی برای تعداد ۱۳ فعالیت صنعتی مثبت و در محدوده بین ۰.۶ تا ۲۸.۶ درصد متغیر است. سهم این فعالیت‌های همراه با رشد مثبت از ارزش افزوده کل کارگاه‌های صنعتی معادل ۸۸.۷۲ درصد می باشد. در مقابل در همین بازه زمانی، تعداد ۱۱ فعالیت صنعتی رشد منفی تولید صنعتی را در محدوده نرخ رشد منفی ۱.۳ درصد تا منفی ۴۹.۶ درصد تجربه کرده اند. سهم این گروه از فعالیت‌ها در ارزش افزوده کل، ۱۱.۲۸ درصد است.

بالاترین و کمترین رشد

بالاترین ارقام رشد حاصله در نیمه نخست ۱۳۹۶ متعلق به فعالیتهای صنعتی مندرج در جدول (۱) است. سهم پنج فعالیت مندرج در این جدول از ارزش افزوده کل ۲۰.۱ درصد است.

جدول ۱- فعالیتهای صنعتی با بالاترین رشد مثبت شاخص تولید طی نیمه نخست ۱۳۹۶- درصد

فعالیت صنعتی	نرخ رشد	سهم در ارزش افزوده کل
تولید محصولات از توتون و تنباکو	۲۸.۶	۰.۴۷
تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر	۱۶.۶	۱۶.۳۳
تولید محصولات آشامیدنی	۱۵.۴	۰.۸۲
تولید محصولات لاستیکی و پلاستیکی	۱۴.۵	۲.۰
تولید کاغذ و محصولات کاغذی	۱۲	۰.۴۸

منبع داده‌ها: بانک مرکزی و محاسبات آماری

کمترین ارقام رشد حاصله در نیمه نخست ۱۳۹۶ نیز متعلق به فعالیتهای صنعتی مندرج در جدول (۲) بوده که سهم تقریبی آنها در ارزش افزوده کل صنعت، حدود ۵ درصد است.

جدول ۲- فعالیتهای صنعتی با بالاترین رشد منفی شاخص تولید طی نیمه نخست ۱۳۹۶- درصد

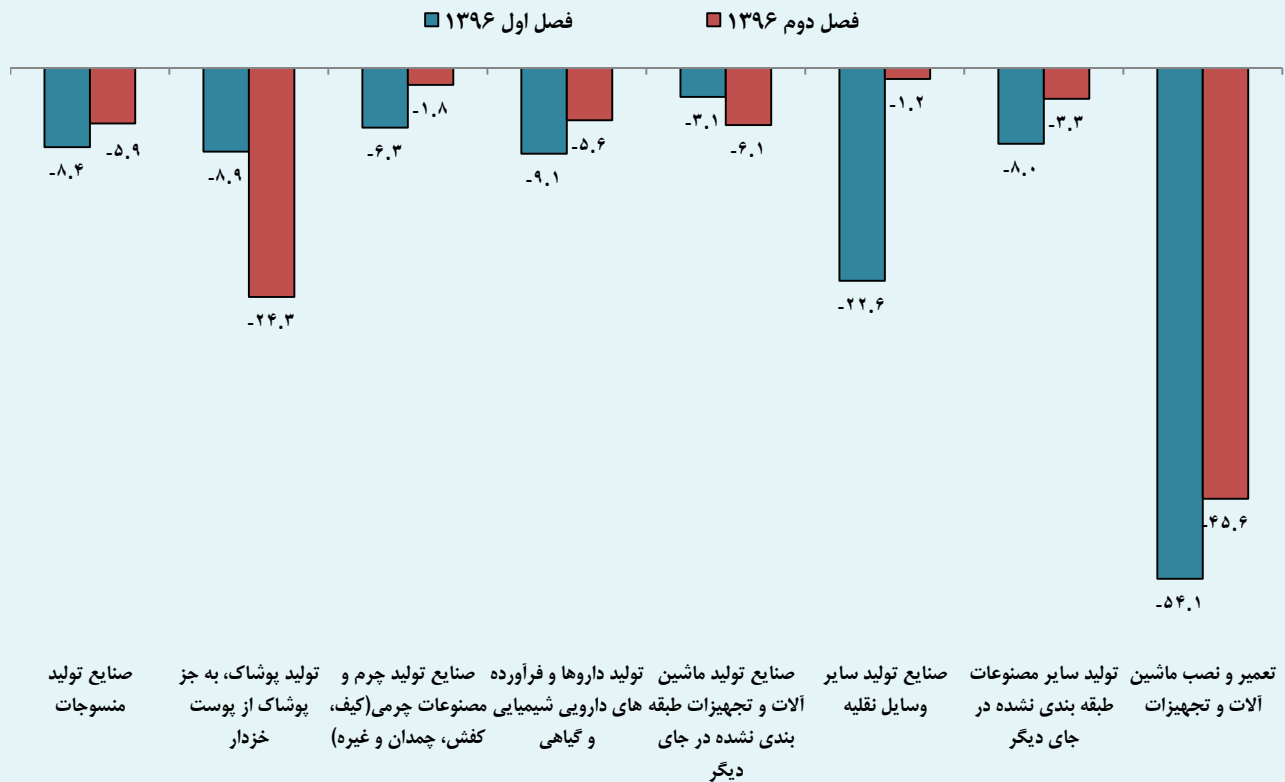
فعالیت صنعتی	نرخ رشد	سهم در ارزش افزوده کل
تعمیر و نصب ماشین آلات و تجهیزات	-۴۹.۶	۰.۰۶
تولید پوشاک	-۱۶.۶	۰.۱۶
تولید سایر وسایل نقلیه	-۱۳.۰	۰.۴۵
تولید داروها و فرآورده‌های دارویی شیمیایی و گیاهی	-۷.۲	۲.۵
تولید منسوجات	-۷.۱	۱.۸۱

منبع داده‌ها: بانک مرکزی و محاسبات آماری

فعالیت های صنعتی دچار رکود

در میان رشته فعالیت های صنعتی، هشت فعالیت صنعتی طی دو فصل متوالی اول و دوم ۱۳۹۶، رشد منفی را تجربه کرده اند و در واقع صناعی محسوب می شوند که گرفتار رکود هستند. سهم هشت فعالیت مزبور از ارزش افزوده کل صنعت ۷.۷ درصد است.

نمودار ۳- وضعیت نرخ تغییر شاخص تولید فعالیت های صنعتی گرفتار رکود طی دو فصل نخست ۱۳۹۶

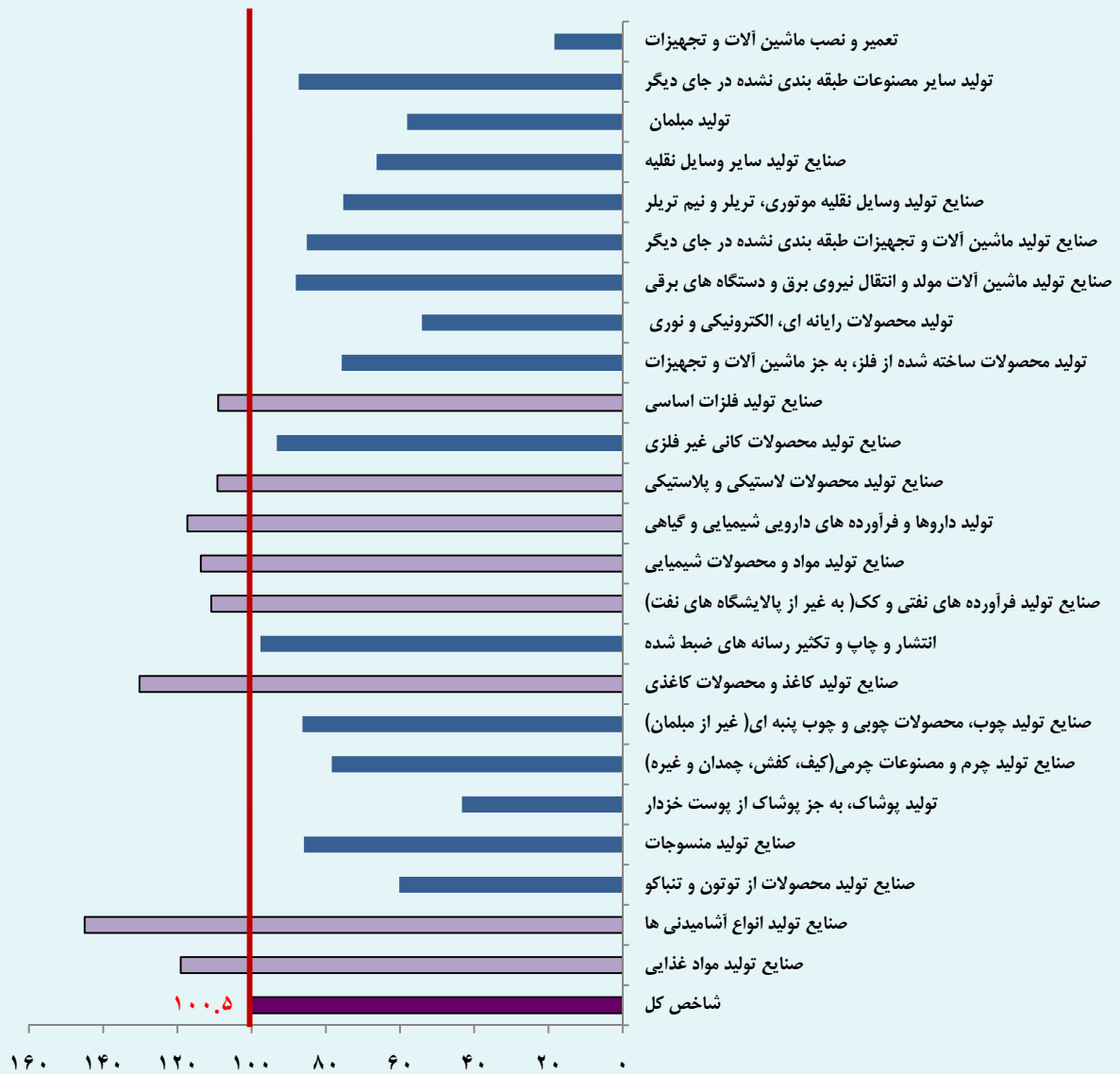
منبع داده ها: بانک مرکزی و محاسبات آماری

همان طور که در نمودار (۳) مشاهده می شود بدترین وضعیت از لحاظ بالاترین رشد منفی طی دو فصل نخست سال ۱۳۹۶ متعلق به فعالیت تعمیر و نصب ماشین آلات و تجهیزات و بدترین وضعیت از حیث کاهش بیشتر رشد در فصل دوم ۱۳۹۶ در مقایسه با فصل اول همین سال مربوط به صنایع پوشاک و صنایع تولید ماشین آلات و تجهیزات است. اگرچه سهم این فعالیت های صنعتی در ارزش افزوده کل، کم است ولی به دلیل تولید کالاهای با ارزش افزوده بالاتر (صنعت پوشاک) و استفاده از توان تخصصی و فنی کشور در تولید کالاهای سرمایه ای و با سطح فناوری بالاتر (صنعت ماشین سازی)، ضرورت دارد توجه بیشتری به مشکلات این گروه از صنایع و چاره اندیشی برای رفع آنها، صورت گیرد.

سطح تولیدات در قیاس با سال پایه ۱۳۹۰

شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی بر مبنای سال پایه ۱۳۹۰ که معادل ۱۰۰ در نظر گرفته شده، محاسبه می‌شود. بررسی شاخص تولید فعالیت‌های صنعتی برای نیمه ابتدایی سال ۱۳۹۶ موید این است که رقم شاخص تولید صنعتی برای ۱۶ فعالیت از ۲۴ فعالیت صنعتی با سهم ۳۵.۶ درصد از ارزش افزوده کل، همچنان کمتر از رقم سال پایه یعنی ۱۰۰ است که به معنی عدم موفقیت این فعالیت‌ها برای رسیدن سطح تولیدات خود به رقم سال ۱۳۹۰ است. به عبارتی دیگر فقط ۸ فعالیت صنعتی در کشور موفق شده‌اند تا بعد از بروز رکود تولید خود را به سطوح تولید سال ۱۳۹۰ نزدیک کرده و یا از آن فراتر روند.

نمودار ۳ - سطح شاخص تولید فعالیت‌های صنعتی در نیمه نخست ۱۳۹۶ در مقایسه با سطح تولید ۱۳۹۰=۱۰۰

منبع داده‌ها: بانک مرکزی و محاسبات آماری